

השארולה באנגליה

בייצור בשר דל־שומן וקצב גדילתו המהיר של השגר טהור־הגזע המוכלל, הופנתה הבקשה למש־רד החקלאות האנגלי להרשות ביצוע של ניסוי הורעה בזירמת שארולה על 50 פרות פריזיות. בקשה זו הוגשה ב־1955, אולם הושבה ריקם בגלל חוות־דעת של גופים המעורבים בענף הבשר וכן של בוקרים שונים. עד לשנת 1959 חזרו ונשנו בקשות כנ"ל מצדדים שונים, אולם כולן נדחו וועדת ההתאחדות הלאומית לבקר, לאחר ביקור בצרפת לשם בחינת בעיית הייבוא של בקר שארולה, סיכמה את התנגדותה במלים אלה: "ייבוא בקר השארולה יפגע בצורה קשה בייצוא בקר־רבייה מאנגליה לארצות רבות בעולם; ואפילו יתגלו יתרונות בייצור הבשר מההכלאה של בקר־חלב בשארולה, הרי יפגע הדבר באופן חמור ביוקרת גזעי בקר־בשר שטופחו באנגליה".

אולם הידיעות על יתרונותיו של השארולה בייצור בשר הלכו ורבו ולבסוף מונתה ב־1959 וועדה מטעם שר החקלאות לבדוק מחדש את כל השאלה באופן יסודי, ולאחר שמיעת חוות דעת ממאות בוקרים ומומחים ומבא־י כוח אגודות שונות סוכם בשנת 1960 להרשות ייבוא מוגבל של פרים מצרפת, והניסוי יהיה נתון בפיקוח מלא. בנובמבר 1961 הובאו לראש־נה 31 פרים צעירים מגזע שארולה. פרים אלה הוחזקו זמן־מה בתחנת הסגר ורק 26 הוצאו לפעולה, לאחר בדיקות מקיפות. 16 פרים הועברו לרשות מכוני ההורעה של מר־עצת שיווק החלב והשאר — למרכזים ממשל־תיים לטיפול באיזורי הארץ השונים. כל הפרים האלה התקיימו והופעלו כרכוש משרד החקלאות. כדי להבטיח ניסויים נאמנים ומהימנים, תוך השוואה בגזעי הבשר האנגלים, הורכבה וועדה מפקחת מיוחדת מטעם המועצה הממ־שלית להשבחת הייצור החקלאי, שעל חבריה נימנו באי־כוח מועצת שיווק החלב, ההתאחדות הלאומית לגידול בקר, מומחים ממכוני הורעה ואנשי מדע ממכוני המחקר של משרד החקלאות. הוועדה המפקחת החליטה על ביצוע של ניסויים

עם עליית הביקוש לבשר־בקר התעוררה המועצה לשיווק חלב שבאנגליה לגוון ולהגדיל את הכנסתם של משקי החלב על ידי ייצור בשר. כך התפשט גידול ופיטום העגלים מהגזע הפריזי, אשר קודם לכן היו מוציאים אותם לשוק הבשר בגיל של שבוע ימים. עגלים אלה, שגודלו עד לגיל של 12-15 ח' והוצאו לשחיטה במשקל של 400-450 ק"ג, החלו לספק כמויות ניכרות של בשר בשווקי אנגליה. בשאר גזעי החלב שבאנגליה — האירשייר, הגארנסי והג'ארסי לא נעשו ניסיונות של הפניית השגר למרבק מחמת המשקל הקל של הוולדות, גדי־לחם האיטית ופגמים מסויימים בצבע הבשר וטיבו. גם לבשר של העגלים הפריזיים התייחס בראשונה הצרכן האנגלי בהססנות ובהתאפקות. כיון שהוא רגיל בבשר שהופק מגזעי הבשר המיוחדים (הרפורד, שורטהורן ועוד).

כשהגיעו למועצת שיווק החלב הידיעות על המוניטין של גזע השארולה באירופה ובארצ"ב,

אחדים בביצוע "ביקורת התנובה ב"; המשתפים פעולה בביקורת זו הם: ההתאחדות מגדלי־בקר, "השרות" להורעה והמועצות האיזוריות; יש לקוות שביקורת זו תתרום הרבה בהעלאת ריווחיות הענף.

סיכום

בסקירה קצרה זו העלינו את השינויים הבולטים שחלו בשנים האחרונות במשקי ההת־יישבות החדשה (המושבות). למשקים רבים מת־חילים חוזרים הבנים לאחר שירותם בצבא ולא מעטים מבניהם מתחילים לגלות ענין במשק החקלאי ובפיתוחו. אפשר להצביע ביישובים אלה על לא מעט משקים מבוססים יפה מבחינה כלכלית, אולם "מרובה עדיין המלאכה", כי ישנם עוד גם עכשיו משקים מפגרים, אליהם כמעט שלא הגיעו כל השיפורים שהוזכרו לעיל; דרושה איפוא התמדה בהדרכה כדי להעלות גם את המשקים הנחשלים על פסים נאותים.

אורבן טיבור, עופר קרול

שה"ם, לשכת הדרכת רחובות

ינואר, 1967

במרעה ורק בשלושת חודשי החורף הסוערים ביותר הוא משוכן ברפתים, וזה, בעיקר — לשם מניעת רמיסת והשחתת המרעה. במשך עונה זו ניזון הבקר באבוס במספוא גס הזול ביותר. ההמלטות מרוכזות לעונה של פברואר-אפריל; עונת המכירה של הגמולים היא ספטמבר-אוקטובר.

באיטליזים בצרפת מעדיפים באופן מיוחד את נתחי המותן ושרירי הירך, ובהמות המצטיינות, בשעת המבחנים, בתכונות אלה זוכות בפרסים ובמחירים גבוהים יותר. אין ספק שמענקים אלה והיתרונות החומריים עוררו את מטפחי השארולה לברור בכיוון הפיתוח המאקסימאלי של הרבעים האחוריים, ותכונות אלה שהונחלו בהצלחה לגזע הזה, הן הן שמשכו את תשומת-ליבם של הבוקרים הבריטיים ועררו לרום לייבוא מספר בהמות לניסויי ההכלאה בגזעי החלב שבאנגליה.

מתוצאות הניסויים באנגליה

ההמלטות והולדות

אחת הטענות העיקריות נגד הייבוא של השארולה היתה, שפרות חלב אנגליות שתתר עברנה מהשארולה יתקשו בלידה. טענה זו התבססה על כך שגם בגזע הטהור של שארולה, בצרפת, שכיחות לידות קשות, והיא איפוא יסוד לחשש שהפרות מגזעי החלב הבריטיים, שהינן קטנות וקלות יותר, וודאי שתיפגענה מתקלה זו. יובן איפוא מאליו שבוקרים אנגלים, בעלי פרות הרות לשארולה, היו חרדים מאוד לתוצאות הלידות וציפו להן תוך חששות וחוסר סבלנות. היו בוקרים לא מעטים שהחישו עזרה בהמלטות אף במקרים שלא היתה דרושה כל עיקר. משום כך, ומחמת החורף הקשה של 1962/63, יש להתייחס לנתונים על לידות קשות ותמותת וולדות בשנה ראשונה בזהירות, ויתכן שהם מוגזמים במקצת.

בני־כלאיים מפרי שארולה נולדו בראשונה ב־1962 ונערכה השוואה לגבי כל התכונות, כיניהם לבין בני־כלאים מהרפורד ובני־בקר טהורי־גזע פריזיים, אירשיירים, שורטהורניים, ג'ארסיים וגארנסיים. התברר מיד שתקופת ההריון

ב־3 צורות שונות כדי להבטיח תוצאות מכריעות וסופיות. בניסוי שצויין „א” ניזונו הבהמות באופן אינדיבידואלי, ותכליתו היתה לעמוד על יעילות ניצול המזון. ניסויים מסוג „ב” נעשו בחוות הדגמה ובמוסדות חקלאיים, בהם הונהגה הזנה בקבוצות, תוך קיום ביקורת מסויימת על ההזנה, תוספת המשקל וכדומה. הניסויים מטיפוסי א' וב' היו נתונים לפיקוח משרד החקלאות והם בוצעו ב־45 מרכזים ברחבי אנגליה. הניסויים מסוג „ג” אורגנו ע"י המועצה לשיווק חלב ותכליתם היתה לבחון ולהעריך את בני־הכלאיים מהשארולה בתנאי משק מסחריים.

בניסויים הנ"ל נבחנו: (1) תהליכי ההמלטה של פרות שהרו לפני שארולה; (2) שיעורי הגדילה של בני־הכלאיים; (3) נצילות המזון; (4) איכות הטבחה. כן נסקרו מחירי השוק של בני־הכלאיים לגיליהם השונים.

מלים אחדות על השארולה במבורתו

מספר ראשי הבקר מגזע שארולה בצרפת נע סביב 2 מיליון, מהם — חלק ניכר רשום בספר עדר רשמי. אם כי זהו גזע מובהק לייצור בשר, הרי משמשות בהמות אלה גם לעבודה, באזורים מסויימים בצרפת. פיתוחו והשבחתו של גזע זה מכוונים זה שנים לתפוקת נתחי בשר משובחים בשיעור גבוה. הוא מצטיין בתכונה זו כגזע טהור וכן הוא מוריש סגולות אלה לבני־הכלאים. בשנים האחרונות יש שימוש רב בזירמת פרים בהכלאות שונות לשם ייצור „בשר־לבן”.

התאחדות מגדלי גזע זה נוסדה ב־1887 והיא קבעה תכונות־תקן מסויימות לגבי בהמות שנרשמות בספר העדר. לפי תקן זה, ינוע משקל הפרות המבוגרות בין 700 ל־800 ק"ג ושל הפרים — בין 1000 ק"ג ל־1200 ק"ג. מניחים שלפני כ־100 שנים הושבח גזע זה ע"י פרים שהובאו מאנגליה (מגזע שורטהורן), גדילתו הומרצה וגיל התבגרותו הוקדם; ע"י סלקציה קפדנית מנעו השתרשות והתפשטות תכונות בלתי רצויות של השורטהורן בצאצאי ההכלאה הזו.

בקר השארולה רועה ברוב ימות השנה

גרמו הפרים משארולה ל-9.5% של המלטות קשות, הפרים הרפורדיים — 2% והפרים טהורי הגזע של גזעי החלב — ל-1.7% אין להתעלם, בשעת הערכת הנתונים הנ"ל, גם משתי עובדות נוספות, העלולות להביך בכל הנוגע לדיוקם: (1) עצם הגדרת הקושי בהמלטה הינה גמישה למדי, ונתונה להתרשמויות של בעלי הפרות; (2) היתה שונות רבה בגרימת המלטות קשות ע"י פרי השארולה השונים.

תמותת וולדות

מסיכום התקופה האחרונה (דצמ' 63—מארס 64) יוצא ששעורי התמותה בלידה, או תוך 12 שעות אחרי הלידה, היו כדלקמן: בצאצאי שארולה 2.6%, בצאצאי הרפורד 1.2%, ובטהורי גזע — 0.8%.

מהסיכומים על לידות קשות ותמותת וולדות מתברר שתקופת ההריון הארוכה יותר בפרות שהתעברו משארולה — היא היא הסיבה למשקלם הכבד של הוולדות ומכאן שיעור גדול יותר של לידות קשות ותמותת שגר. אולם, בהערכת כל העובדות האלה, יש להביא בחשבון גם שתי הנקודות הבאות: ראשית-כל, התופעות עלולות להיות מושפעות מעונת השנה, מקום ההמלטה ופעולות משקיות שונות (מימשק), שנית — בבואנו לקבוע חשיבותו וערכו של הגזע החדש, יש להביא בחשבון גורמים כלכליים אחרים, שעשויים להכריע לכאן או לכאן, ועליהם ידובר להלן.

ההכלאה בשארולה ותנובת החלב

בטרם נחל בהכלאות אלה הובע החשש שפרות החלב תיפגענה בתנובתן מחמת הלידה הקשה של וולדות מגודלים יותר. נימוק זה הושמע רבות על ידי המתנגדים לייבוא השארולה. בניסויים ובתצפיות נחקרה בעיה זו באופן יסודי ב-8,750 המלטות של פרות חלב שהתעברו משארולה, מהרפורד ומפרים טהורי-גזע. 726 היו בביקורת התנובה הרשמית; מבין אלה היו 388 פרות שהמליטו מפרי שארולה, 157 — מפרי הרפורדים, 93 פריזיות מפרי פריזיים ו-88 אישייריות מפרי אישייריים. פרות אלה היו מפורות ב-167 עדרים באזורי הארץ השר

אצל פרות שהרו משארולה היתה ארוכה מזו שאצל פרות שהתעברו מפריים בריטיים. בחישוב ממוצע יצא שבני-הכלאיים משארולה שהו ברחם האם 3 ימים יותר מאשר בני-כלאיים הרפורדים, ולמעלה מ-4 ימים מטהורי הגזע. בכך תהא מוסברת אי-הסבלנות של הבוקרים לגבי תוצאת הלידות. כן נתגלו מבחינה זו תנודות בין איזורים שונים: תקופת ההריון באיזורים דרום-מערביים היתה ארוכה מזו שבאיזורים הצפוניים. כיוון שיש קשר בין אורך תקופת ההריון ומשקל הוולד, הרי אין להתפלא על כך שצאצאי השארולה היו כבדים במשקלם מאלו שלפריים בריטיים. המשקל הממוצע בלידה של וולדות שארולה שנולדו לפרות פריזיות ואירשייריות היה 43.75 ק"ג, של וולדות הרפורד מאמהות אותם הגזעים — 39 ק"ג, וטהורי-הגזע — 37 ק"ג. בכל הגזעים היו העגלים ב-3.2 ק"ג כבדים מהעגלות. נתגלה עוד הפרש באורך תקופת ההריון בפרות שכולן התעברו מפרי שארולה שונים וכמובן — גם הפרשים במשקל הלידה של הוולדות.

אולם השאלה שעוררה ענין מיוחד היתה: האמנם פרי שארולה גורמים ללידות קשות ולאבדן שגר בשיעורים גדולים מאלה שבגזעים הבריטיים; מנקודת-ראות שטחית אפשר אמנם לציין שכך הוא הדבר. מסיכום ההמלטות, החל מדצמבר 1962 ועד מארס 1964, יוצא שבפרות שהתעברו משארולה היה שיעור הלידות הקשות 15% לעומת 2% של המלטות קשות בפרות שהרו לפריים הרפורדים, ובהמלטות מזיווגים על טהרת הגזע.

מן הראוי להעיר שהתוצאות הממוצעות הנ"ל נתקבלו מסיכום ההמלטות במשך כל התקופה שהזכרנו לעיל, וכלולות בזה גם המלטות מהתקופה הראשונה שהוגדרו כ"קשות" בהן גם הוגשה עזרה מחמת החרדה והחששות של בעלי הפרות, אולם למעשה אפשר היה לציין כנור-מאליות. לאחר שהבוקרים הסתגלו יותר להכלאות בשארולה, הלך ופחת מספר ההמלטות הקשות, ואם מסכמים לחוד את התקופה שבין דצמבר 1963 למארס 1964, הרי מתקבלת תמונה מדויקת יותר על שיעור קשיי ההמלטה, ולפיה

כדי לעמוד על השפעת שיטת הגידול על תוספת המשקל ונמצא שהולדות אשר נהנו מיניקה ביחידות הוסיפו יומית 851 גרם, אלה שינקו בקבוצות — 779 גרם ואלה שהוגמנו מהדלי — 747 גרם (מדובר בתוספות משקל יומיות ממוצעות עד לגיל של 360 יום). עונת הלידה היתה לה השפעה על תוספת המשקל, כפי שכל בוקר בעל ניסיון צריך היה לצפות: וולדות שנולדו באביב היו המפגרים ביותר (756 גרם ליום), לעומתם יילודי סתיו הצטיינו בקצב גדילה המהיר ביותר (815 גרם ליום).

בניתוח הנתונים נמצאה גם האפשרות לעמוד על כוח ההורשה של כל פר לחוד לגבי תכונת הגדילה והקצב שלה, ואמנם נתגלו הפרשים: צאצאי פר השארולה הגרוע ביותר הוסיפו 693 גרם ביום ואלה של הפר המשובח ביותר — 802 גרם; לגבי כל תקופת הפיטום זה התבטא בהפרש של $31\frac{1}{4}$ ק"ג בגיל של 360 יום. מן הראוי לציין שבני-הכלאים משארולה מהקבוצה בעלת קצב הגדילה הנמוך ביותר עלו על כל פנים, בשיעורי תוספת המשקל שלהם על תוספת המשקל הממוצעת (עד לגיל 360 יום) של הצאצאים מפרים הרפורדים ופריזיים. הנתונים שהובאו לעיל הושגו במשקים מס' חריים שעמדו בפיקוח מועצת החלב. בניסויים שנערכו ב־23 מוסדות מחקר שונים, בהם נהנו הולדות מהזנה אינטנסיבית, נמצא שעליונותם של בני-הכלאים משארולה בגדילה היתה בולטת למדי והיא התנודדה בין 1.4% ל־9%. היתרון הקטן ביותר של 1.4% הושג בהשוואת צאצאי השארולה עם עגלים פריזיים, טהורי-גזע. אולם כשנערכה ההשוואה עם עגלות פריזיות טהורות־גזע, נתגלה יתרונם של בני-הכלאים שארולה־פריזי עד כדי שיעור של 5%. העגלים השארולה־פריזיים עלו על הרפורד־פריזיים ב־8.6%, ובהש"ו וואת עגלות בלבד — יתרון של השארולאטיות הגיע ל־3.7%.

תוך השוואת בני-הכלאים שארולה־פריזי עם בני הכלאים שנולדו לפרות פריזיות מפרי בשר בריטיים אחרים (חוץ מהרפורד) נמצא שהעגלים השארולאטיים היו מהירים יותר בגדי־לה ב־9% והעגלות השארולאטיות — ב־6.5%.

נים. השאלות שעמדו לבדיקה היו: האם נת־קצרה תקופת החליבה אצל הפרות שהופרו משארולה, ואם נקבעה הפחתה בתנובה. לאחר בחינה מדוקדקת של כל הנתונים וכל הנסיבות הוסקה המסקנה שלא נתגלו תקלות כל שהן בתופעות הנ"ל, ואין כל יסוד לחשש שפרות המתעברות מפרי שארולה ייפגעו בתנובתן. בחינה זו נערכה תוך השוואת וביקת התנובות של פרות שהמליטו באותן העונות, באותם המשקים והופרו על ידי פרים שלא מגזע השארולה.

קצב הגדילה ונצילות המזון

לבחינת שאלות אלה קיימו שקילה של 4000 וולדות שנולדו לפרים מגזעי שארולה, הרפורד, פריזי, אנגוס ושורטהורן ב־283 עדריים. האמהות של הולדות האלה נשתייכו לגזעי אירשייר, פריזי, ג'ארסי, גארנסי, הרפורד ואנגוס. באותם 283 העדרים היו נהוגות, כמובן מאליה, שיטות הזנה וטיפול שונות. ברוב העדרים הוחזקו וגודלו כ־10 עגלים מבני-הכלאים, אם כי ב־59 עדריים אף נמצאו למעלה מ־20 ראש בכל עדר. השקילות בוצעו במשך 4 שנים (1962—1965), אולם רובן נעשו בשנים 1963 ו־1964. בגידול הולדות היו מקובלות השיטות דלקמן: יניקה ביחידות, יניקה בקבוצות (2—4 וולדות אצל פרה אחת), הגמעה מהדלי, והנקה עם רעיה. הגמעה מהדלי היתה השיטה המקובלת ביותר ושניה אחריה — היניקה בקבוצות; רק 168 וולדות זכו ביניקה ביחידות (אצל האם). ואלה הן התוצאות: קצב הגדילה של בני-הכלאים משארולה היה ב־10.6% גדול מזה של בני-הכלאים ההרפורדיים וב־5.7% מהיר מזה של פריזיים, תוצאות אלה הושגו תוך חישוב הממוצע מכל השנים ומכל שיטות ההזנה והטיפול. תוספת המשקל היומית מהגיל של 90 יום ועד 360 יום היתה 756 גרם לצאצאי השארולה, 715 גרם לפריזיים ו־684 גרם לצאצאי ההרפורד. בסקר הזה נמצאו פרטים מעניינים נוספים: התוספת היומית הממוצעת של כל העגלים היתה 745 גרם ושל העגלות — 670 גרם. בני הכלאים שארולה־פריזי נבדקו באופן מיוחד

תמונה 1. פרק פריזית עם וולד מפר שארולה

קריסטופר הול והוא הגיע לתוצאות המוכיחות שהשארולה-אירשייר אינם נופלים בכלום מולד דות פריזיים טהורי-גזע. כן הוא נוכח שצאצאי ההכלאה של ג'ארסי וגארנסי בשארולה נמצאו מתאימים ורווחיים בייצור „בשר לבן“.

מכל הממצאים הנ"ל אפשר להסיק שההכ" לאה בשארולה תשפר במידה רבה את ייצור הבשר בעדרי החלב הבריטיים, כיוון שצאצאי הכלאה זו גדלים מהר יותר, מנצלים את המזון ביעילות יתרה וממילא יזכה הבוקר בעודף הכנסה גדול יותר, מעל להוצאות האספקה.

הערכת החקלאים

בהערכת ההכלאה בשארולה ע"י החקלאים והבוקרים באנגליה היו הלכי-הרוח לכאן ולכאן. בתחילה, כאמור, התייחסו רבים בספקנות רבה לניסיון הזה. לעומת אלה הופיעו גם חסידים לא מעטים, לאחר שהשתכנעו ממראה-עיניים בביקוריהם בצרפת. אפשר איפוא לציין תנודות מסויימות בשיעורי ההזרעה בזירמת השארולה, בהתאם לתופעות שונות בתהליך „התאורחות“ השארולה באנגליה. כך, למשל, בחודש מארס

הפרים ששימשו להשוואה זו היו מהגזעים: דיבון, אדום לינקולן, סאוט-דיבון, וואלש-בלאק וסיוסאקס.

גם בהכלאת השארולה עם פרות אירשייר (גזע חלב סקוטי) נתגלה יתרון כדי 6% בהשוואה להכלאה בפרים מגזעי הבשר הבריטיים.

בניסויים שנערכו במכוני המחקר של משרד החקלאות נקבעו גם שיעורי נצילות המזון בצאצאים השונים ונמצא שהשארולה עלו על בני-דורם השונים בכל מקרי ההשוואה, ועל-יונותם נעה בין 4% ל-21.5% לכל ק"ג של תוספת משקל. גם במקרה זה, יתרונם הנמוך ביותר של השארולה הושג תוך השוואתם לפריזיים טהורי-גזע. העליונות של 21.5% הושגה בהשוואת בני הכלאים שארולה-אירשייר לבני-הכלאים של אירשייר עם גזעי הבשר הבריטיים. העגלים שארולה-פריזי עלו בנצילות המזון על העגלים הרפורד-פריזי ב-12% ובהש-וואת העגלות עלו השארולה על ההרפורדיות ב-7%.

בייצור „בשר לבן“ ערך ניסויים רבים

הזרעות בשארולה במרכזי ההזרעה של המועצה לשיווק (MMB)

השנה	מס' הפרות שהוזרעו
1962/63	32,995
1963/64	27,631
1964/65	29,827
1965/66	54,159
1966/67 (אומדן)	90,000

התוצר המוגמר

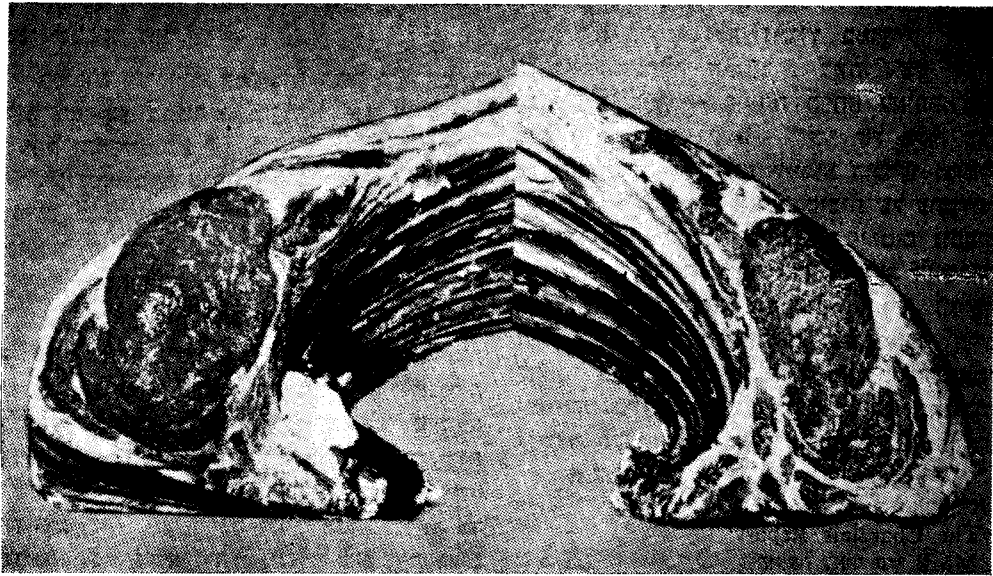
מטרת הניסויים בשארולה היתה, כאמור, להגדיל את ייצור הבשר, ואף על פי שנודעה חשיבות רבה לרבייה כשלעצמה בקידום מהירות הגדילה של הוולדות, חיותם וניצולם היעיל של המזון, הרי ההצלחה בכל אלה היתה מתגלה כחסרת־ערך אילו, בסופו של דבר, היה מתקבל תוצר בלתי מתאים, כלומר בשר בעל איכות ירודה. משום כך ערך משרד החקלאות, תוך שיתוף פעולה עם מומחים מיוחדים, בדיקה יסודית של טיב הטבחות, לנתחיהן השונים. הבדיקות היו בכיוונים אלה: (1) ביתור הטבחות לשם קביעת השיעורים של בשר רוה, שומן (חלב) ועצמות; (2) בחינת נתחי בשר שונים, מותקנים לשיווק באיטליוזים, על מידת רצינותם (התקבלותם) בעיני הצרכנים; (3) אומדן שיעור הנתחים המשובחים בכל טבחה. בדיקות אלה נערכו לשם השוואת התוצר המוגמר המתקבל מהכלאת פרות פריזיות בשארולה ובהרפורד.

אמנם לא נתגלה הפרש ניכר בין שני טיפוסי בני־הכלאים בכל הנוגע לשיעורי הנתחים המשובחים שבטבחות (אם כי בשארור לה היה שיעור הנתחים המשובחים ברבעים האחוריים ב־1% גדול יותר), הרי בביתור הטבחות נתגלתה עליונות רבה של השארולה לגבי שיעורי הבשר הרזה; כן הכילו טבחות השארולה הרבה פחות שומן, שערכו כיום הוא כמעט אפסי. תאחוזי הבשר הרזה בצאצאי הרפורד היו 52.3 לעומת 59.3 בשארולה; חשוב עוד לציין שעליונותם של צאצאי השארולה מבחינה זו בלטה באופן מיוחד ברבעים האחוריים. תאחוזי השומן (חלב) בטבחה היו —

1962 הסתכמו ההזרעות בזירמת שארולה ב־3.9%, מתוך כלל ההזרעות לייצור בשר שנעשו במרכזי ההזרעה של מועצת השיווק. במארס 1963 הופיעו בני־הכלאים הרכים בשווקים וזכו במחירים פאנטאסטיים (לפי המושגים באנגליה...); סופר על מחירים של 45 ל"ש (כ־382 ל"י) עבור וולדות בני שבוע. באותו חודש עלתה הדרישה לזירמת השארולה עד למעלה מ־8% מכלל ההזרעות לייצור בשר. אחרי זה חלה פוגה־הרגעה זמנית. מחירי הוולדות הרכים ירדו לרמות נורמאליות יותר, הניסויים התרחבו ושמעות על קשיים בלידה וחוסר חיות בבני־הבקר — כל אלה גרמו כאילו להתפכחות והדרישה להזרעה בשארולה פחתה עד כדי 4% (מכלל ההזרעות לבשר). שנה אחרי זה, כשנתפרסמו התוצאות הטובות מהניסויים, עלתה ההזרעה בשארולה ל־6.6% ובמארס 1966 „קפצה” הדרישה ל־11.6%, והיא ממשיכה לגדול. באפריל 1966 הסתכמו ההזרעות בשארולה ביותר ממחצית ההזרעות באנגוס. לנוכח עליה זו נאלצה המועצה לייבא במאי 10 פרים נוספים, כדי שתוכל לספק די זירמה לכל דורשיה.

הדרישה לזירמת שארולה לא היתה שווה בכל איזורי אנגליה. באיזור דרום־מערב ובוואלס לא התפשט בשיעור רב השימוש בשארולה משום שחוששים היו למשקל הכבד של הוולדות, וכן בשל הפופולאריות של גזעי הבשר המקומיים. לעומת זה נלהבים להכלאה בשארולה בוקרי וחקלאי האיזורים הצפוניים והדרומי־מזרחיים. יש ענין מיוחד גם בשימוש בשארולה בפרות לפי גזעיהן. בשנת הייבוא הראשונה, למעלה מ־50% של ההזרעות נעשו בפרות פריזיות, ולמטה מ־3% בפרות מגזעי התעלה (ג'ארסי וכ').

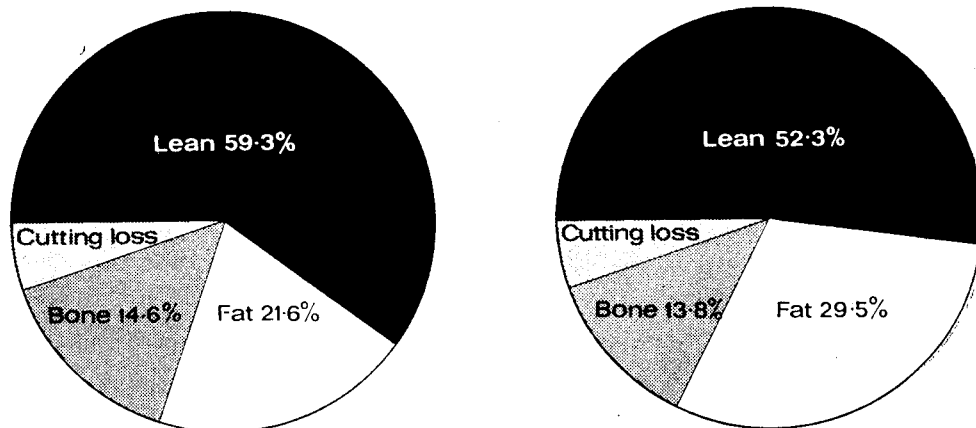
בשנה השלישית לפעולה זו פחתו הזרעות השארולה בפריזיות עד 42%, בפרות התעלה עלה חלקן ל־15% ובפרות אירשייריות עלה חלקן של הזרעות אלה מ־26% ל־33%. לפי דעת רבים תופק התועלת הרבה ביותר מהשימוש בשארולה בגזעי החלב הקלים שבאנגליה. הטבלה הבאה מדגימה את מגמות השימוש בשארולה.

תמונה 2. דגמים של „שרירי העין” מטבחות בני־כלאיים עם שארולה.
מימין — הרפורד × פריזי ; משמאל — שארולה × פריזי.

בהרפורד 29.5 ובשארולה — 21.6 ; שיעור העצמות בטבחת השארולה היה רק ב-0.8% גדול מזה שבהרפורד. „יחסם” של הצרכנים לבשר השארולה, בכל הנוגע לצבע, נועם וטעם — לא היה שונה בכלום מזה שלבשר בני־כלאיים מגזעים אחרים.

באיטליזים צדים את עין הקונים נתחי הבשר של השארולה בשפע הבשר הרזה שלהם, ואין ספק שזה מעורר את הביקוש הרב. במירקם הבשר (טאקסטורה) עולים השארולה על הפרייזיים. הטהורים, אולם אין הפרש, מבחינה זו, ביניהם לבין ההרפורדיים.

תמונה 3. השוני בהרכב הטבחות. מימין — הרפורד × פריזי ; משמאל — שארולה × פריזי.
חלב (שומן) — Fat ; עצמות — Bone ; פחת הביתור — Cutting loss ; בשר רזה — Lean

ההמלטה, שהיו אמנם בחזקת השערה או אומדן, אבל לא נבחנו ולא נמדדו במדויק. ויתכן שאחת התוצאות החשובות ביותר של ייבוא השארולה היא — פתיחת הפתח לאימפורטים נוספים של בעלי-חיים — יהי של בקר, צאן או חזירים. ההתנגדויות לייבוא הוכרעו ובוטלו לאחר חקירה ובדיקה אוביאקטיבית של עובדות; ומאז בוצעו, כאילו בשקט, אימפורטים נוספים של בהמות רבייה מעבר לים לתכלית ההשבחה של כל סוגי המקנה המקומי. זוהי הגישה הנכונה לטיפול בעלי-חיים. כל מטפח חייב לחתור להפיק את התועלת מהנכס הגאנאטי המשובח ביותר המצוי אי-שם בעולם. באנגליה „נשבר הקרח“ מבחינה זו באמצעות השארולה — וזה השתלם.

תרגום מקוצר של החוברת
 "The Charolais Report"
 שהוצאה לאור ע"י MMB
 י. עצמון

תפוקת הבשר בשארולה היא כ-1% גדולה מזו שבבקר אחר.

בטיכוס הניסויים המקיפים בשארולה במוסדות המחקר ובמשקים, וכן תוך שמיעת חוות דעתם והתרשמותם של בעלי האיטליונים, אפשר להסיק שהשימוש בגזע זה לייצור בשר בעדרים החלב באנגליה, ובייחוד בגזעי החלב הקלים, הוכתר בהצלחה ולא נכזבו התקוות שתלו בייבוא השארולה.

מחברי החוברת מסיימים את הדבר בדברים דלהלן: בניסיון הייבוא של השארולה יש לראות חשיבות נוספת: הוא עורר את בוקרי אנגליה ללמוד על מהות גזעי הבקר שלהם דברים שלא ידעום עד עתה; הם יודעים עכשיו על מהירות הגדילה, נצילות המזון ואיכות הטבחה של הגזעים האנגליים הרבה יותר ממה שידעו עד לייבוא של השארולה; נתגלו להם ההבדלים האיזוריים במשקל הלידה של הוולדות וקשיי

איפה לחלוב — בעמרה או במכון אידרה?

החוקרים ג'ארווב וקרוסטאנוב (בולגריה) בחנו במשך שתי שנים את השפעת מקום החליבה על התגובה, התעברות, אורך תקופת היובש וכד' בשתי קבוצות של פרות שניזונו והוחזקו בתנאים שווים, אלא שקבוצה אחת נחלבה בעמדותיה ברפת והקבוצה השניה — במכון חליבה מטיפוס אידרה (שדרת-דג). התוצאות, המובאות להלן, מראות שאומנם הייתה השפעה בולטת למקום החליבה וההפרשים בתגובה וכד' הם בעלי ערך כלכלי לא מועט.

פרטים		שנה ראשונה		שנה שניה	
		קבוצה א' ¹	קבוצה ב' ²	קבוצה א'	קבוצה ב'
מספר הימים מההמלטה עד להתעברות, בממוצע		112.5	81	111	82
מספר ההזרעות להתעברות, בממוצע		3.5	2.3	3.0	2.5
מספר הפרות ההרות		15	16	13	13
ימי חליבה בתקופה, בממוצע		232.6	278.4	241.8	283.4
ימי יובש, בממוצע		132.4	86.6	124.2	82.6
תגובת החלב לפני תקופת הניסוי, ק"ג (4%)		3510	3592	—	—
תגובת החלב בתקופת הניסוי, ק"ג (חלב 4%)		2574	3821	2619	4013

¹ הפרות מקבוצה א' נחלבו במכון אידרה; ² הפרות מקבוצה ב' נחלבו בעמדות רפת רגילות.

במשקל הגוף של הפרות לא חלו שינויים והפרשים בעקב השוני במקום החליבה, אולם נצילות המזון הייתה, כמובן, פחותה בקבוצה א' — מחמת פחיתת התגובה.